

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

No5

2026 MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afrovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

АДАПТИВНОЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	10
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Исматуллаев Темур Равшан угли	
STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	18
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА.....	26
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишеревич	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	35
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLOATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	41
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	48
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAkatNI BOSHqARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSessorLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIqISH.....	53
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	62
Alimova Dilafro'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	68
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR.....	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ..	74
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHqARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	89
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH.....	101
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	106
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	

MHXS STANDARTLARIGA O‘TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	117
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO‘P O‘LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	123
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	127
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO‘Y BERISHI MUMKIN BO‘LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	132
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o‘g‘li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQRISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH...	143
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg‘ashova Madina, Jo‘rayev Muhiddin	
JAHON MOLIYAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	147
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA “TEJAMKOR ISHLAB CHIQRISH” KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	151
Mamasoliyev G‘ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDIY BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO‘LLARI.....	156
Mamadjanova Tuyg‘unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASSTERLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO‘SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	161
Yusupova Feruza Yo‘ldoshevna	
AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O‘RNI	166
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	173
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	178
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	184
O‘tbosarov Abrorbek Adxamjon o‘g‘li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQRISH.....	189
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLISH VA UNING MUAMMOLARI.....	196
Ro‘zmetov Mansur	
O‘ZBEKISTONDA IJTIMOYIY TURIZMNI QO‘LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	200
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIYAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO‘RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIYAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	205
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	210
Turaboev Ibroxim Ismoil o‘g‘li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG‘DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	215
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	225
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ	231
Тожалиев Шохрух Талип ўғли GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	236
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	241
Azlarova Aziza Axrorovna AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI	248
Marufxanov Davron Hasanovich O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI	255
Isakjanova Saboxat Muhamedovna MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI	263
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI	268
Anvar Deberdiyev RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	272
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI	278
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILiyATIGA YANGICHA YONDASHUV	283
Tadjiev Bexzod Umidjanovich OTMNI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLIYAVIY MODELARI	290
Tuxliyev Bozor Karimovich TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	293
Abirova Nargizabonu TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	298
Ro'ziyeva Maftuna Yusufovna OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	303
Sharipova Shahlo Istamovna METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	308
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li SANOAT KORXONALARIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	312
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOYIY XARAJATLARNI BOSHQARISH.....	323
Primova Nigora Ikrom qizi	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	331
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ELEKTRON TIJORAT BILAN SHUG'ULLANUVCHI KORXONALARDA MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASI..	337
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	341
Xakimov Akbar Anvarovich	
FOTOELEKTRIK TIZIM SAMARADORLIGIGA HARORAT, SOYALANISH VA DEGRADATSIYA OMILLARINING TA'SIRI.....	344
Majidova Maxliyo A'zam qizi	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	354
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
STUDY OF THE INFLUENCE OF MEMBRANE REACTOR ON METHANE CONVERSION WITH WATER VAPOR AND CARBON OXIDE (IV).....	362
Umida Shabarova, Sugdiyana Abdurasulova	
ESG MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN: EVALUATION PRACTICES, KEY DETERMINANTS, AND STRATEGIC PRIORITIES.....	367
Sanemkhan Abdullaeva	
UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	375
Boymirzayev Doniyorbek Anvarjon o'g'li	
PEDAGOGIK MAHORATNI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRADIGAN PLATFORMA ISHLAB CHIQLASH	379
Salomov Shokirjon, Boboyev Shavkat, Normamatov Xayriddin	
ПОВЫШЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ ВТОРИЧНОГО ПОЛИЭТИЛЕНА.....	386
Назаров Феруз, Назаров Фарход, Ахмедова Фазилат, Элмуродов Элгез, Янгибоев Асадбек	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Rasulov Akmal Xurshid o'g'li	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	397
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI	403
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	407
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
XORAZM VILOYATINING IQTISODIY SALOHİYATI VA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TARKIBI HAMDA JORIY HOLATI	411
Karimova Shaxnoza O'ktamovna	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	418
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH	423
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
AKTIVLAR QADRSIZLANISHI XARAJATLARINING MOLIYAVIY VA SOLIQ HISOBOTLARIGA TA'SIRI.....	427
Jarimbetov Ajiniyaz Kurbanbaevich	

MUHANDISLIK GEOMETRIYASI VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA MULTIMEDIA VA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM NATIJALARIGA TA'SIRI: AUDIO VA VIDEOTEKNOLOGIYALAR IXTISOSLIGI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	430
Utkirova Mamura Faxriddin qizi	
HUDUDIY TADBIRKORLIK TIZIMIDA INVESTITSION RESURSLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL VA EKONOMETRIK YONDASHUVLARI	436
Isakov Axmadali Esanbayevich	
MINTAQAVIY OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA INVESTITSION RESURSLARNING TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH	444
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
XABAR ALMASHISHGA ASOSLANGAN MARKETINGDA ISTE'MOLCHILARNING SHAXSIY HAYOTINI KUTILMALARI.....	452
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI OPTIMALLASHTIRISH VA SOG'LOM RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT SEKTORINI INSTITUTSIONAL ISLOH QILISHNING QIYOSIY TAHLILI.....	461
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
ZAMONAVIY SERVIS KOMPANIYALAR TANNARXINI ANIQLASHNING DOLZARB YO'NALISHLARI	471
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
NAVOIY VILOYATINING TURISTIK OBYEKTLARI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI TAHLILI	477
Turayev Abduvoxid Kuldashevich	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	483
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich	
QORAKO'L TERI JINGALAKLARINING TAKRORLANMAS KO'RINISHI VA XUSUSIYATLARI.....	492
Hakimova Sh.Q., Azimov J.Sh., Farmonov F.F.	
YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	497
Koriev Orif Azizovich	
HUDUDLARDA OLIY TA'LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	502
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Karimov Chuxmor Abdirashidovich	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA MOLIYAVIY NATIJALARI TAHLILI.....	507
Alimov Baxodir Batirovich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISHNING IQTISODIY TAHLILI	513
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINING ROLI	516
Xodjimatom Maksudbek Ubaydullayevich	
MINTAQA TURIZM INDUSTRIYASINING IQTISODIY RIVOJLANISHI VA BOSHQARUV FAOLIYATLARI TAHLILI	520
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Ruziqulov Aziz Tuxtayevich	
TIJORAT BANKLARIDA FINTECH TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH ORQALI MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI TA'MINLASH: NAZARIY YONDASHUV VA ISTIQBOLLAR	526
Nazarova Shohista Tolmas qizi	
METALLARGA BOSIM OSTIDA ISHLOV BERISH JARAYONLARINI RAQAMLI MODELLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	531
Xasanov Kamoliddin Akmal o'g'li, Abdullayev Fatxulla Sagdullayevich, Diyorov Salohiddin Farhod o'g'li, Jalolov Jafar Jamol o'g'li	

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL MABLAG'LARI HISOBINI MHHS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	537
Umurzakov Dilshodbek Xakimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI YASHIRIN IQTISODIYOTNI AMALGA OSHIRISHGA UNDOVCHI OMILLAR.....	543
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
MINTAQANING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	548
Maxmudov Jasurbek Ergashevich	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MUZEY OBYEKTINING SIG'IM TAHLILI: FAYZULLA XO'JAYEV UY-MUZEYI TAJRIBASIDA.....	553
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIKLARI.....	560
Turdiyeva Muqaddas Umarovna	
МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО ОБЪЕКТА ДЛЯ АНАЛИЗА КОМПЛЕКСНЫХ ЦИФРОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ.....	565
Гулямов Шухрат, Шамсутдинова Винера, Караханова Алсу, Зайниддинова Зебинисо	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY MEKANIZMLARI	571
Yuldoshov Otabek Jovli o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING XALQARO KAPITAL BOZORLARIGA INTEGRATSIYASI VA INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH MEKANIZMLARI.....	576
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSH SALOHİYATNI SHAKLLANTIRISH VA RAQOBAT USTUNLIKLARINI TA'MINLASH MEKANIZMLARI	583
Asenbaeva Aydaygul, Toshqulova Aziza	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	587
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	591
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
SCENARIO-BASED ECONOMETRIC EVALUATION OF REAL INVESTMENT EFFICIENCY IN SMALL BUSINESS ACTIVITIES.....	601
Otajanov Umid Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIY O'SISHNI RAG'BATLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	611
Iminoxunov Abduko'xor Abdivaitovich	
BANK 4.0 SHAROITIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BANK BOSHQARUVI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	619
Boltayev Zokirjon Otazarovich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA SUV RESURSLARI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	622
Sapayev Azamat Rustamovich	
ФИСКАЛЬНЫЕ ПРАВИЛА В СРЕДНЕСРОЧНОМ БЮДЖЕТНОМ ПЛАНИРОВАНИИ.....	626
Е.М. Соң	
BUXORO VILOYATINING YALPI HUDUDIY MAHSULOT DINAMIKASI VA UNING TARMOQ TUZILMASIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLAR TAHLILI	631
Raxmonqulova Nafisa Olimjonovna	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	

O'ZBEKISTONDA "O'ZSUVA'TA'MINOT" AJ TIZIMI KORXONALARINI "YASHIL" MOLIYALASHTIRISHNI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA JALB QILINGAN XUSUSIY INVESTITSIYALAR DINAMIKASINING IQTISODIY TAHLILI	652
Risqibekova Nozimaxon	
WAYS TO REDUCING POVERTY BY INCREASING INCOME: INSTITUTIONAL AND SOCIO-ECONOMIC MECHANISMS	657
Muxammedov Jasurbek Oллоberdi ugli, Ganiyev Muhammadjon Khalilovich	
QURILISH KORXONALARIDA XARAJATLARNI KLASSIFIKASIYA QILISH VA HISOBGA OLISH TIZIMI	663
Toshimov Azizbek Hakimovich	
MARKAZIY OSIYO DAVLATLARIDA SUV RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH.....	667
Jobborov Elmurod Normo'minovich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING HUDUDIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI...	672
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
HUDUDLARARO IQTISODIY NOMUTANOSIBLIK VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	677
Erkinova Dildora Ravshonbek qizi	
XORIJIY BANKLAR AMALIYOTIDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH TAJRIBASI	683
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ПОВЫШЕНИЮ РАБОТОСПОСОБНОСТИ МЕТАЛЛОРЕЖУЩЕГО ИНСТРУМЕНТА ПРИ ОБРАБОТКЕ ТРУДНООБРАБАТЫВАЕМЫХ МАТЕРИАЛОВ.....	687
Желтухин Андрей Владимирович	
AUDITORLARNING PROFESSIONAL FIKR VA MULOHAZALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO ILG'OR TAJRIBALARNING AHAMIYATI	694
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
SOVUTGICH QURILMASIDAGI KONDITSIONERDAN AJRALIB CHIQUADIGAN ISSIQLIKDAN MAHSULOTLARNI QURITISHDA FOYDALANISH	699
Nuritov Ikrom, Iboeva Sevinch, Sultonmurodova Xurinis	
ORGANISATIONAL BEHAVIOR IN ENTERPRISES AND ITS IMPACT ON MANAGEMENT DECISION-MAKING: A REVIEW OF THEORIES	704
Djumanov A.A.	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI VA DOLZARB MUAMMOLARI	714
Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Mannabova Madina Sunnatillo qizi	
MILLIY GO'SHT CHORVACHILIGINING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA TASHKILY-IQTISODIY OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	721
Kushakov Faxriddin Baxtiyarovich	
KORXONANING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDA XARAJATLAR MONITORINGINING ROLI.....	731
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA KADRLAR TAYYORLASH VA DUAL TA'LIM TIZIMI RIVOJI.....	738
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISH MAQSADLARI VA ISTIQBOLLARI....	741
Musayeva Shoirazimovna	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ЖЕНСКОГО ТРУДА НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ И ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	746
Дониёрова Зухрабону Алишер кизи	
TRANSPORT LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING MAMLUKAT IQTISODIYOTI RIVOJIDAGI O'RNI	754
Abdusalikova Komila Abdusalikovna	

JAMOAT TRANSPORTI KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI AMALGA OSHIRISH USULLARI.....	758
Berdiyev Temur Azamatovich	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA ELEKTRON TIJORAT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI.....	764
Safarov Baxtiyor Djurakulovich	
NAVOIY VILOYATI XATIRCHI TUMANIDA MAVJUD TURISTIK RESURSLARDAN ICHKI VA XALQARO TURIZMDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI	769
Turayev Abduvohid Kuldashevich	

NAVOIY VILOYATI XATIRCHI TUMANIDA MAVJUD TURISTIK RESURSLARDAN ICHKI VA XALQARO TURIZMDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI

Turayev Abduvoxid Kuldashevich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti,

Raqamli iqtisodiyot kafedrasasi assistenti

E-mail: abduvoxidturayev70@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada Navoiy viloyati Xatirchi tumanining tabiiy, tarixiy-madaniy, ziyorat, qishloq va ekologik turizm resurslaridan ichki hamda xalqaro turizmni rivojlantirishda foydalanish imkoniyatlari tahlil qilingan. Tadqiqot davomida amaldagi normativ-huquqiy hujjatlar, statistik ko'rsatkichlar hamda hududiy turizmni diversifikatsiya qilishga oid zamonaviy yondashuvlar asosida ilmiy-amaliy xulosalar va takliflar ishlab chiqilgan. Shuningdek, hududning turistik salohiyatini oshirish, xizmatlar sohasini rivojlantirish va turizm infratuzilmasini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: Xatirchi tumani, Navoiy viloyati, ichki turizm, xalqaro turizm, ziyorat turizmi, ekoturizm, qishloq turizmi, turistik resurs, hududiy rivojlanish, xizmatlar sohasi.

Abstract. This article analyzes the opportunities for utilizing the natural, historical-cultural, pilgrimage, rural, and ecological tourism resources of Khatirchi district in Navoi region for the development of domestic and international tourism. The study is based on current regulatory documents, statistical indicators, and modern approaches to the diversification of regional tourism. Scientific and practical recommendations aimed at increasing the tourism potential of the region, developing the service sector, and improving tourism infrastructure are also proposed.

Keywords: Khatirchi district, Navoi region, domestic tourism, international tourism, pilgrimage tourism, ecotourism, rural tourism, tourism resources, regional development, service sector.

Аннотация. В данной статье анализируются возможности использования природных, историко-культурных, паломнических, сельских и экологических туристических ресурсов Хатырчинского района Навоийской области в развитии внутреннего и международного туризма. Исследование основано на действующих нормативно-правовых документах, статистических показателях и современных подходах к диверсификации регионального туризма. Также разработаны научно-практические рекомендации по повышению туристического потенциала региона, развитию сферы услуг и совершенствованию туристической инфраструктуры.

Ключевые слова: Хатырчинский район, Навоийская область, внутренний туризм, международный туризм, паломнический туризм, экотуризм, сельский туризм, туристические ресурсы, региональное развитие, сфера услуг.

KIRISH

Turizm bugungi kunda hududiy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, xizmatlar bozorini kengaytirish, yangi ish o'rinlarini yaratish hamda mahalliy resurslarni iqtisodiy qiymatga aylantirishning muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, an'anaviy yirik turizm markazlaridan tashqarida joylashgan hududlarda mavjud tabiiy, tarixiy-madaniy, etnografik va rekreatsion resurslarni aniqlash hamda ularni ichki va xalqaro turizm mahsulotiga aylantirish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Navoiy viloyati Xatirchi tumani ham ana shunday turistik salohiyatga ega hududlar qatoriga kiradi.

Xatirchi tumanining turistik ahamiyati, avvalo, uning qulay geografik joylashuvi, boy qishloq hayoti, milliy urf-odat va an'analari, ziyorat maskanlari, tabiiy landshaftlari hamda viloyatning boshqa turistik yo'nalishlari bilan uzviy bog'lanish imkoniyatlari bilan belgilanadi. Tumanni nafaqat mahalliy dam olish hududi, balki Navoiy viloyatining ziyorat, qishloq, ekologik va madaniy turizm yo'nalishlarini birlashtiruvchi istiqbolli turistik makon sifatida baholash mumkin. Mazkur yondashuv hududda turizm xizmatlarini diversifikatsiya qilish va yangi turistik marshrutlarni shakllantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan islohotlar bilan hamohangdir¹.

1 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 27-apreldagi 217-son qarori. 2022-2026-yillarda Navoiy viloyati

Mavzuning dolzarbligi shundaki, O'zbekistonda 2030-yilgacha turizm sohasini yangi bosqichga olib chiqish, xorijiy turistlar oqimini oshirish, ichki turizmni rivojlantirish hamda hududlarda zamonaviy turizm klasterlarini shakllantirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan². Ushbu maqsadlarga erishishda faqat yirik tarixiy shaharlarga tayanish yetarli emas. Aksincha, viloyat va tumanlar kesimida mavjud turistik resurslarni aniqlash, ularni infratuzilma, servis xizmatlari, logistika va marketing tizimlari bilan uyg'unlashtirish muhim ahamiyatga ega.

Shu nuqtayi nazardan, Xatirchi tumanining turistik salohiyatidan samarali foydalanish Navoiy viloyatida turizm geografiyasini kengaytirish, yangi xizmat turlarini shakllantirish va hududiy iqtisodiy faollikni oshirishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, turizmning rivojlanishi mahalliy aholi bandligini ta'minlash, oilaviy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va milliy madaniy merosni targ'ib qilishda ham muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Mazkur maqolaning maqsadi Xatirchi tumanida mavjud turistik resurslarni tizimli ravishda guruhlash, ularning ichki va xalqaro turizmni rivojlantirishdagi ahamiyatini baholash hamda hududda turizm xizmatlaridan samarali foydalanish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekistonning cho'l, adir va qishloq hududlarida turizmni rivojlantirish masalalari R. Hayitboyevning ilmiy tadqiqotlarida keng yoritilgan. Muallif O'zbekiston hududining katta qismi arid va yarim arid zonalardan iborat ekanligini ta'kidlab, bunday hududlarda turizmni rivojlantirish nafaqat xizmatlar sohasini kengaytirish, balki chekka hududlarda aholi bandligini oshirish, mahalliy infratuzilmani yaxshilash va hududiy iqtisodiy faollikni kuchaytirishda ham muhim omil ekanligini qayd etadi³. Ushbu yondashuv Xatirchi tumani uchun ham dolzarb hisoblanadi, chunki hududdagi turistik resurslar asosan tabiiy landshaftlar, qishloq turmush tarzi, milliy urf-odatlar va mahalliy madaniy muhit bilan bog'liq.

Turizmni hududiy rivojlantirish bo'yicha ilmiy qarashlarda qishloq va ekologik turizmning ahamiyati alohida ta'kidlanadi. Zamonaviy tadqiqotlarda ekoturizm tabiiy resurslarni muhofaza qilish bilan bir qatorda, mahalliy aholi daromadlarini oshirish, milliy madaniyatni targ'ib qilish va hududning investitsion jozibadorligini kuchaytiruvchi yo'nalish sifatida baholanmoqda⁴. Shu jihatdan Xatirchi tumanining tog'oldi hududlari, qishloq xo'jaligi faoliyati, tabiiy manzaralari va milliy qadriyatlarini turizmning yangi turlarini shakllantirish uchun muhim resurs bazasi bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Navoiy viloyatini kompleks rivojlantirishga oid hukumat qarorlarida xizmat ko'rsatish sohasi, transport-logistika tizimi, turizm obyektlari va dam olish maskanlarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilgan. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 27.04.2022-yildagi "2022–2026-yillarda Navoiy viloyati hududlarini kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va aholi turmush darajasini yanada yaxshilashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 217-sonli qarorida⁵ Navoiy viloyati hududlarini 2022–2026-yillarda kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish, xizmatlar hajmini oshirish, turizm infratuzilmasini kengaytirish hamda turistlar oqimini ko'paytirish bo'yicha ustuvor vazifalar va maqsadli ko'rsatkichlar belgilangan. Mazkur normativ-huquqiy hujjat Xatirchi tumanida turizmni rivojlantirishni viloyatning umumiy strategik rivojlanish yo'nalishlari bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi.

Milliy strategik hujjatlarda ham turizm sohasi iqtisodiy o'sish, eksport salohiyatini kengaytirish va xizmatlar bozorini rivojlantirishning muhim drayverlaridan biri sifatida qaralmoqda. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 16.02.2026-yildagi "Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-21-sonli Farmonida⁶ 2030-yilgacha turizm sohasining yalpi ichki mahsulotdagi ulushini oshirish, xorijiy turistlar sonini ko'paytirish, ichki turizmni rivojlantirish va hududiy turizm klasterlarini shakllantirish bo'yicha aniq samaradorlik ko'rsatkichlari belgilangan⁷. Ushbu yondashuv Xatirchi tumani kabi hududlarda

---

hududlarini kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va aholi turmush darajasini yanada yaxshilashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida. - Toshkent, 2022. - B. 1-6.

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 16-fevraldagi PF-21-son Farmoni. Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida. - Toshkent, 2026. - 1-ilova, 58-maqsad.

3 Hayitboyev R. O'zbekistonning cho'llarida turizmni rivojlantirish istiqbollari. Monografiya. - Samarqand: Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, 2018. - B. 7-13, 43-70.

4 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 27-apreldagi 217-son qarori. - 2022-2026-yillarda Navoiy viloyatini kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish bo'yicha maqsadli ko'rsatkichlar parametrlari. - B. 6-11.

5 <https://lex.uz/ru/docs/-5988219>

6 <https://www.lex.uz/uz/docs/-8050769>

7 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 16-fevraldagi PF-21-son Farmoni. - Toshkent, 2026. - 1-ilova, "Turizm xizmatlarini rivojlantirish" bo'yicha maqsadli ko'rsatkichlar.

mavjud turistik resurslarni inventarizatsiya qilish, yangi turistik marshrutlar ishlab chiqish va mahalliy turistik mahsulotlarni shakllantirish zaruratini yanada kuchaytiradi.

Rasmiy statistika ma'lumotlari O'zbekistonda xizmatlar sohasi va turizm iqtisodiyotining barqaror o'sib borayotganini ko'rsatadi. Milliy statistika qo'mitasining 2025-yil yakunlariga oid ma'lumotlariga ko'ra, mamlakatda ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 1 050,3 trillion so'mga yetib, 2024-yilga nisbatan 14,7 foizga oshgan⁸. Navoiy viloyati esa aholi jon boshiga yalpi hududiy mahsulot hajmi bo'yicha respublikadagi yetakchi hududlardan biri sifatida qayd etilgan. Bu esa hududda turizm va xizmatlar sohasini rivojlantirish, yangi investitsion loyihalarni amalga oshirish hamda zamonaviy turizm infratuzilmasini shakllantirish uchun qulay iqtisodiy imkoniyatlar mavjudligini ko'rsatadi⁹.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tizimli tahlil, hududiy yondashuv, statistik guruhlash, SWOT tahlil, qiyosiy baholash va ilmiy umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Dastlab Xatirchi tumanining ichki va xalqaro turizmni rivojlantirishda ahamiyatli bo'lgan turistik resurslari guruhlariga ajratildi. Keyingi bosqichda rasmiy hujjatlar va statistik ko'rsatkichlar asosida Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirishga ta'sir qiluvchi institutsional, iqtisodiy va infratuzilmaviy omillar baholandi. So'ngra tumandagi mavjud turistik resurslardan samarali foydalanishning amaliy yo'nalishlari ishlab chiqildi.

Tadqiqotda turistik resurslar besh asosiy guruh bo'yicha baholandi: ziyorat resurslari, tarixiy-madaniy resurslar, qishloq va etnoturizm resurslari, tabiiy-ekologik resurslar hamda xizmat ko'rsatish infratuzilmasi bilan bog'liq resurslar. Bunday guruhlash Xatirchi tumanining turistik salohiyatini faqat bitta obyekt yoki alohida yo'nalish orqali emas, balki kompleks hududiy turistik mahsulot sifatida tahlil qilish imkonini berdi.

Maqolada statistik jadvallar va diagrammalar rasmiy normativ-huquqiy hujjatlar hamda Milliy statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida shakllantirildi. Bunda asosiy e'tibor Xatirchi tumanining o'ziga xos turistik resurslarini Navoiy viloyati hamda O'zbekiston turizm strategiyasi bilan uzviy bog'lashga qaratildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xatirchi tumanining turistik salohiyati, avvalo, hududning ko'p tarmoqli va diversifikatsiyalashgan resurs bazasiga ega ekanligi bilan tavsiflanadi. Tumanda ichki turizmni rivojlantirish uchun qulay bo'lgan qishloq muhiti, milliy urf-odat va qadriyatlar, mahalliy gastronomiya, ziyorat maskanlari hamda rekreatsion dam olishga mos tabiiy hududlar mavjud. Ushbu omillar hududda oilaviy, qishloq, ekologik va madaniy turizm yo'nalishlarini shakllantirish uchun muhim asos bo'lib xizmat qiladi.

Xalqaro turizm nuqtayi nazaridan qaralganda, Xatirchi tumanining geografik joylashuvi uning Navoiy viloyatining yirik turistik yo'nalishlari — Sarmishsoy, Nurota, Aydarko'l va Qizilqum hududlari bilan integratsiyalashuv imkoniyatlarini kengaytiradi. Bunday yondashuv tumanning turistik resurslarini alohida obyekt sifatida emas, balki viloyat miqyosidagi yagona turistik marshrut va xizmatlar tizimining tarkibiy qismi sifatida rivojlantirish imkonini beradi (1-jadval).

1-jadval

Xatirchi tumanida mavjud turistik resurslarning asosiy guruhlari

T/r	Resurs turi	Mazmuni	Ichki turizm uchun imkoniyat	Xalqaro turizm uchun imkoniyat
1	Ziyorat resurslari	Mahalliy muqaddas qadamjolar, tarixiy qabristonlar, diniy-ma'rifiy obyektlar	Oilaviy va mahalliy ziyorat marshrutlari	Ziyorat va madaniy turizm paketlariga qo'shish
2	Qishloq va etnoturizm	Mahalliy aholi turmush tarzi, hunarmandchilik, milliy taomlar, urf-odatlar	Dam olish kunlari oilaviy sayohatlar	Etnografik tajriba va gastronomik turizm

8 O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasida xizmatlar sohasining asosiy ko'rsatkichlari. 2025-yil yanvar-dekabr. - Toshkent, 2026. - B. 1-4.

9 O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasi yalpi hududiy mahsuloti. 2025-yil yanvar-dekabr. - Toshkent, 2026. - Aholi jon boshiga YAHM bo'yicha hududlar tahlili.

3	Tabiiy-ekologik resurslar	Adir va qishloq manzaralari, mavsumiy tabiat kuzatuvlari	Rekreasion sayohatlar, piknik va sog'lomlashtirish	Ekoturizm va foto-turizm elementlari
4	Madaniy-ma'rifiy resurslar	Mahalliy tarix, qadriyatlar, maktab va yoshlar ekskursiyalari	O'quv ekskursiyalari va ma'rifiy turlar	Hududiy madaniyatni tanishtirish
5	Xizmat ko'rsatish resurslari	Transport, ovqatlanish, kichik savdo, mehmon uylari salohiyati	Mahalliy xizmatlar bozorini kengaytirish	Sifat standarti joriy etilganda xalqaro servisga ulash

Manba: hududiy turizm resurslarini guruhlash yondashuvi va Navoiy viloyati bo'yicha rasmiy rivojlanish hujjatlari asosida muallif tomonidan tuzildi.

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, Xatirchi tumanida ichki turizm uchun qisqa muddatda rivojlantirilishi mumkin bo'lgan asosiy yo'nalishlar ziyorat turizmi, qishloq turizmi, gastronomik turizm hamda dam olish kunlari sayohatlari hisoblanadi. Ushbu yo'nalishlarning afzalligi shundaki, ular hududdagi mavjud tabiiy, madaniy va ijtimoiy resurslarga tayangan holda katta hajmdagi qo'shimcha investitsiyalarsiz ham bosqichma-bosqich rivojlantirilishi mumkin. Ayniqsa, mahalliy gastronomiya, milliy urf-odatlar va qishloq turmush tarzi ichki turistlar uchun o'ziga xos turistik tajriba yaratadi.

Navoiy viloyatini kompleks rivojlantirish bo'yicha qabul qilingan rasmiy dastur ko'rsatkichlari ham Xatirchi tumanida turizmni rivojlantirish uchun qulay iqtisodiy va institutsional asos mavjudligini ko'rsatadi. Mazkur dasturlarda xizmatlar hajmini kengaytirish, zamonaviy turizm obyektlari va dam olish maskanlarini tashkil etish, transport va servis infratuzilmasini rivojlantirish hamda turistlar oqimini oshirish bo'yicha aniq maqsadli vazifalar belgilangan (2-jadval).

2-jadval

Navoiy viloyati bo'yicha turizm va xizmatlar sohasiga oid rasmiy maqsadli ko'rsatkichlar

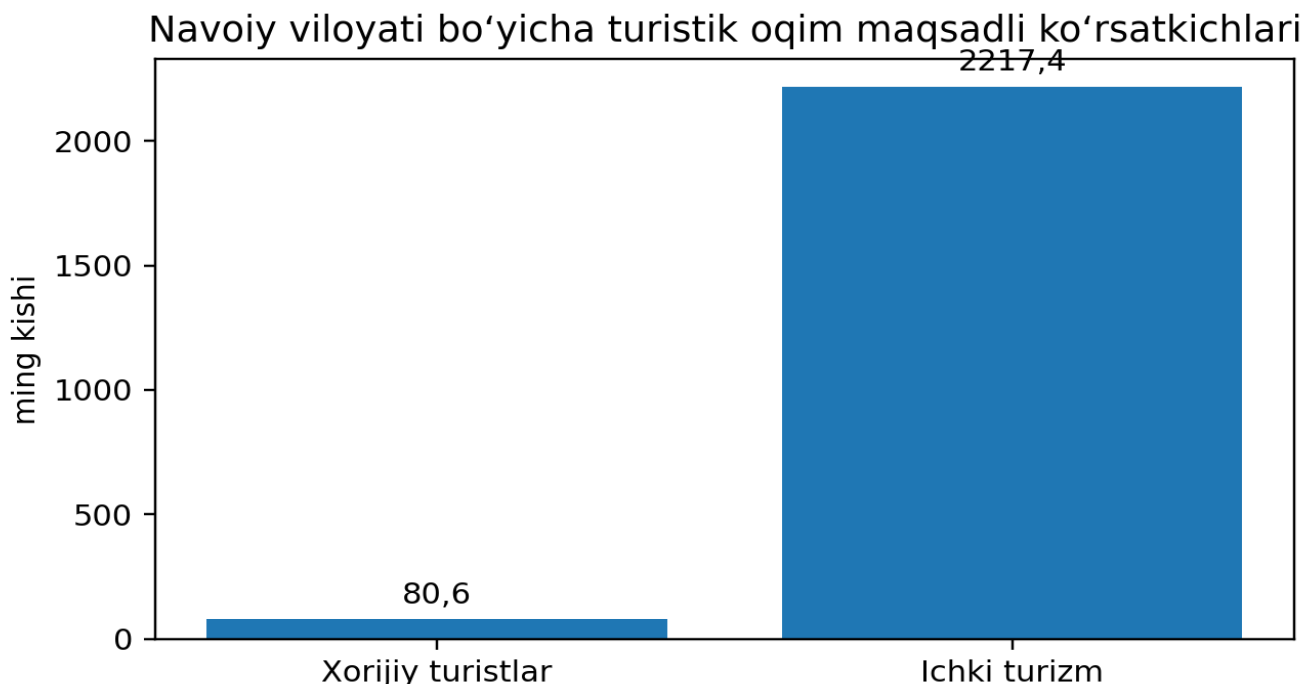
T/r	Ko'rsatkich	O'lchov birligi	Jami ko'rsatkich	Xatirchi tumani uchun amaliy mazmuni
1	Xizmat ko'rsatish hajmini oshirish	marta	3,3 baravar	Turizmga bog'liq ovqatlanish, transport, gidlik va savdo xizmatlarini kengaytirish
2	Turizm obyektlari va dam olish joylarini tashkil qilish, turizm infratuzilmasini rivojlantirish	dona	84	Tumanda kichik dam olish maskanlari, mehmon uylari va xizmat nuqtalarini yaratish
3	Turistlar sonini oshirish	ming kishi	2 298,0	Xatirchini viloyat ichki turizm marshrutlariga kiritish
3.1	Xorijiy turistlar	ming kishi	80,6	Xorijiy guruhlar uchun qo'shimcha ekskursiya yo'nalishlari yaratish
3.2	Ichki turizm hisobiga	ming kishi	2 217,4	Dam olish kunlari, ziyorat va oilaviy sayohat turlarini ko'paytirish

Manba: O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 27-apreldagi 217-son qarori ilovalari asosida tuzildi.

Jadval 2 ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, Navoiy viloyati turizm tizimida ichki turizm eng yirik va faol segmentlardan biri hisoblanadi. Shu sababli, Xatirchi tumanida turizmni rivojlantirishning dastlabki bosqichida ichki turizm ehtiyojlariga mos, arzon, qisqa muddatli, xavfsiz va oilaviy yo'nalishlarni shakllantirish maqsadga muvofiqdir. Bunday yondashuv hududning mavjud infratuzilma imkoniyatlariga mos kelishi bilan birga, mahalliy aholining turizm xizmatlaridan faol foydalanishini ham rag'batlantiradi.

Ayniqsa, dam olish kunlari sayohatlari, qishloq va gastronomik turizm, ziyorat yo'nalishlari hamda ekologik dam olish maskanlari ichki turistlar uchun istiqbolli mahsulotlar sifatida namoyon bo'ladi. Ushbu turdagi xizmatlarni tashkil etish katta hajmdagi investitsiyalarni talab qilmaydi va hududdagi mavjud resurslardan samarali foydalanish imkonini beradi (1-rasm).

1-rasm. Navoiy viloyati bo'yicha turistik oqim maqsadli ko'rsatkichlari tarkibi¹⁰

Diagramma ma'lumotlaridan ko'rinadiki, umumiy turistik oqimning asosiy qismi ichki turizm hisobiga shakllanadi. Bu holat Xatirchi tumani uchun muhim amaliy xulosa beradi: hududda xalqaro turistlarga mo'ljallangan murakkab va yuqori xarajat talab qiluvchi turistik paketlarni shakllantirishdan avval ichki bozorda talab yuqori bo'lgan ziyorat, dam olish, qishloq turizmi va gastronomik xizmatlarni tizimli ravishda rivojlantirish zarur.

Xatirchi tumanida turizmni rivojlantirishda xizmatlar sohasi asosiy tayanch omillardan biri hisoblanadi. O'zbekiston bo'yicha 2025-yilda bozor xizmatlari hajmining 1 050,3 trillion so'mga yetgani hamda 14,7 foizga oshgani mamlakatda xizmatlar iqtisodiyoti jadal rivojlanayotganini ko'rsatadi¹¹. Bu esa turizm xizmatlari, mehmonxona biznesi, transport, umumiy ovqatlanish, savdo va ko'ngilochar xizmatlarga bo'lgan talabning ortib borayotganidan dalolat beradi¹² (3-jadval).

3-jadval

Xatirchi tumanida turizm xizmatlarini rivojlantirish bo'yicha ustuvor mahsulotlar

Yo'nalish	Taklif etiladigan mahsulot	Maqsadli auditoriya	Kutiladigan natija
Ziyorat turizmi	Qadamjolar va mahalliy tarix bilan bog'langan bir kunlik marshrut	Ichki turistlar, oilalar, yoshi katta sayyohlar	Mahalliy servis va transport xizmatlariga talab oshadi
Qishloq turizmi	Mehmon uylari, milliy taom, dalada mehnat jarayoni bilan tanishish	Shahar aholisi, talabalar, xorijiy kichik guruhlar	Mahalliy aholi daromadi ko'payadi
Gastronomik turizm	Xatirchi taomlari, nonvoylik, milliy mahsulotlar savdosi	Ichki turistlar, blogerlar, xorijiy guruhlar	Hudud brendi shakllanadi
Ekoturizm	Tabiat manzaralari, piyoda sayr, foto-marshrutlar	Yoshlar, ekologik turizm ixlosmandlari	Mavsumiy turizm faollashadi

10 Muallif ishlanmasi

11 O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasida xizmatlar sohasining asosiy ko'rsatkichlari. 2025-yil yanvar-dekabr. - Toshkent, 2026. - B. 1.

12 O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasi yalpi hududiy mahsuloti. 2025-yil yanvar-dekabr. - Toshkent, 2026. - B. 4.

Madaniy-ma'rifiy turizm	Maktab, kollej va oliy ta'lim talabalari uchun ekskursiya	O'quvchi-yoshlar, talabalar	Ta'lim va turizm integratsiyasi kuchayadi
Raqamli turizm	QR-ma'lumotnoma, onlayn xarita, ijtimoiy tarmoq targ'iboti	Barcha turistlar	Axborotga kirish osonlashadi, ishonch ortadi

Manba: rasmiy strategik hujjatlar va hududiy turizm resurslari tahlili asosida muallif tomonidan tuzildi.

Xatirchi tumanida turizmni rivojlantirishning amaliy samarasi faqat turistlar sonining ortishi bilan cheklanmaydi. Ushbu jarayon hududda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, savdo hajmini kengaytirish, transport xizmatlarini yaxshilash, umumiy ovqatlanish tarmoqlarini ko'paytirish, mahalliy mahsulotlar ishlab chiqarishni rag'batlantirish hamda hunarmandchilik va xizmatlar bozorining faollashuviga xizmat qiladi. Shu jihatdan turizm hududiy iqtisodiy faollikni oshiruvchi muhim multiplikativ omil sifatida namoyon bo'ladi.

Shu bilan birga, tahlillar Xatirchi tumanida turizmni rivojlantirish jarayonida ayrim tashkiliy va infratuzilmaviy jihatlarni yanada takomillashtirish zarurligini ham ko'rsatadi. Xususan, xizmat ko'rsatish standartlarini zamonaviy talablar asosida rivojlantirish, xorijiy tillarni biladigan malakali gidlar tayyorlash, turistik obyektlar haqida raqamli axborot bazasini kengaytirish, sanitariya holati va transport-logistika infratuzilmasini yanada yaxshilash istiqboldagi ustuvor yo'nalishlar sifatida namoyon bo'ladi (4-jadval).

4-jadval

Xatirchi tumanida turizmni rivojlantirish bo'yicha SWOT tahlil¹³

Kuchli tomonlar	Kuchsiz tomonlar
Mahalliy madaniyat, ziyorat va qishloq turizmi resurslarining mavjudligi	Turistik obyektlar bo'yicha yagona axborot bazasi yetarli emas
Navoiy viloyatining boshqa turistik yo'nalishlari bilan bog'lanish imkoniyati	Xorijiy tillarda xizmat ko'rsatish imkoniyatlari cheklangan
Ichki turizm uchun qulay narx va masofa omili	Mehmon uylari va servis standartlari to'liq shakllanmagan
Mahalliy mahsulotlar va gastronomik tajribani turizmga ulash imkoniyati	Marketing va raqamli targ'ibot sustligi

Imkoniyatlar	Xavflar
Ziyorat, qishloq, ekologik va gastronomik turizmni birlashtirish	Xizmat sifati past bo'lsa, turistlarning qayta kelish ehtimoli kamayadi
Viloyat bo'yicha turizm infratuzilmasi dasturlaridan foydalanish	Mavsumiylik va transport noqulayligi talabni cheklashi mumkin
Raqamli xarita, QR-kodli gid tizimi va onlayn bronlash tizimlarini joriy etish	Tabiiy va madaniy obyektlarga ortiqcha yuklama tushishi mumkin
Xususiy sektor va mahalliy aholi tashabbusini kuchaytirish	Raqobatchi hududlar marketingda faolroq bo'lishi mumkin

SWOT tahlil natijalari Xatirchi tumanining asosiy ustunligi uning mahalliylikka asoslangan noyob turistik tajriba taklif qila olish salohiyatiga ega ekanligini ko'rsatadi. Zamonaviy turizm bozorida turistlar ko'pincha standart mehmonxona xizmatlaridan ko'ra, mahalliy hayot tarzi, milliy taomlar, urf-odatlar, an'analar va tabiiy muhit bilan uyg'unlashgan haqiqiy tajribalarni afzal ko'rmoqda. Shu jihatdan Xatirchi tumani hududning o'ziga xos madaniy va tabiiy xususiyatlariga tayangan holda ichki va xalqaro turizm bozorida raqobatbardosh turistik mahsulotlarni shakllantirish imkoniyatiga ega.

Biroq ushbu salohiyatdan samarali foydalanish servis sifati, xavfsizlik, ishonchli axborot tizimi va qulay transport-logistika infratuzilmasi bilan uyg'unlashgandagina barqaror iqtisodiy natija beradi. Turistik xizmatlarning zamonaviy standartlarga mos tashkil etilishi turistlar oqimini ko'paytirish bilan birga, hududning ijobiy imijini shakllantirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur modelda raqamli texnologiyalar muhim o'rin egallaydi. Xususan, asosiy turistik obyektlar uchun QR-kodli axborot tizimlarini yaratish, Google va Yandex xaritalarida obyektlarni belgilash, ijtimoiy tarmoqlarda rasmiy sahifalarni yuritish, onlayn buyurtma shakllarini tashkil etish, qisqa video-kontent va elektron gid materiallarini tayyorlash turistlar uchun qulay va ishonchli axborot muhitini shakllantiradi. Ushbu choralar katta moliyaviy xarajatlarni talab qilmaydi, biroq hududning turistik jozibadorligini oshirish va marketing samaradorligini kuchaytirishda muhim ahamiyatga ega.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Xatirchi tumanida mavjud turistik resurslardan ichki va xalqaro turizmni rivojlantirishda samarali foydalanish imkoniyatlari yuqori hisoblanadi. Hududning tabiiy landshaftlari, qishloq muhiti, milliy urf-odatlar, gastronomik salohiyati, ziyorat maskanlari va madaniy resurslari turizmning turli yo'nalishlarini rivojlantirish uchun muhim asos yaratadi. Shu bilan birga, mavjud resurslarni iqtisodiy samarador turistik mahsulotga aylantirish uchun ularni tizimli va kompleks yondashuv asosida tashkil etish zarur.

Tahlillar Xatirchi tumani ziyorat turizmi, qishloq turizmi, gastronomik turizm, ekologik turizm hamda madaniy-ma'rifiy turizm yo'nalishlarini rivojlantirish uchun yetarli salohiyatga ega ekanligini ko'rsatdi. Eng muhim masala ushbu yo'nalishlarni alohida obyekt yoki xizmat sifatida emas, balki yagona turistik marshrut va integratsiyalashgan xizmatlar tizimi sifatida shakllantirishdan iboratdir. Ayniqsa, tumanning Navoiy viloyatidagi yirik turistik yo'nalishlar bilan bog'lanishi uning ichki va xalqaro turizm bozorida jozibadorligini sezilarli darajada oshiradi.

Umuman olganda, Xatirchi tumanida turizmni rivojlantirish Navoiy viloyati iqtisodiyotini diversifikatsiya qilish, xizmatlar sohasini kengaytirish, mahalliy aholi bandligi va daromadlarini oshirish hamda hududning turistik imijini mustahkamlashga xizmat qiladi. Mazkur jarayon davlat dasturlari, mahalliy hokimlik tashabbuslari, xususiy sektor faoliyati, mahalliy aholi ishtiroki va zamonaviy raqamli marketing vositalari uyg'unligida amalga oshirilsa, Xatirchi tumani Navoiy viloyatining istiqbolli ichki va xalqaro turizm hududlaridan biriga aylanishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 27.04.2022-yildagi "2022–2026-yillarda Navoiy viloyati hududlarini kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va aholi turmush darajasini yanada yaxshilashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 217-sonli qarori, <https://lex.uz/ru/docs/-5988219>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 16.02.2026-yildagi "Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-21-sonli Farmoni, <https://www.lex.uz/uz/docs/-8050769>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 15.05.2025-yildagi "2025–2026-yillarda sayyohlar oqimini keskin ko'paytirish va turistik xizmatlar ko'lamini jadal kengaytirish orqali turizmning iqtisodiyotdagi o'rni va ahamiyatini oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-87-sonli Farmoni, <https://lex.uz/uz/docs/-7531559>
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 28.01.2022-yildagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni, <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>
5. Hayitboyev R. *O'zbekiston cho'l hududlarida turizmni rivojlantirish istiqbollari*. Monografiya. — Samarqand: Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, 2018. — 144 b.
6. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. *O'zbekiston Respublikasida xizmatlar sohasining asosiy ko'rsatkichlari. 2025-yil yanvar–dekabr*. — Toshkent, 2026.
7. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. *O'zbekiston Respublikasi yalpi hududiy mahsuloti. 2025-yil yanvar–dekabr*. — Toshkent, 2026.
8. O'zbekiston Respublikasi Turizm qo'mitasi rasmiy axborotlari. — Toshkent: Gov.uz, 2025–2026-yillar.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100